

A MAGYAR KULTURA.

□ Hogy Magyarországon komoly kulturáról lehet beszélni, azt legjobban igazolja az a nagy érdeklődés, amellyel Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek igazán értékes és jelentőségteljes beszédét fogadták. Nem mondjuk, hogy kultuszminiszterünknek a kijelentései mindenkiben megnyugvást keltettek, azt azonban biztvást állíthatjuk, hogy a józan magyar közönség már várt arra, hogy irányadó helyről ilyen valóban megnyugtató szót halljon.

□ Aki nemcsak érdeklődéssel, hanem komoly tudással és a kultura iránti szeretettel tekinti azt a fejlődési processzust, amely az irodalomban, a művészetek minden ágában és a társadalom életében végbemegy, az kétségtelenül elismeri, hogy fordulóponton állunk. Olyan fordulóponton, ahonnan csakis a tisztult művelődés útjára léphetünk. Két irányt látunk küzdeni, viaskodni. Az egyik szorososan ragaszkodik a régi formákhoz, a tradíciókhoz és nem akar elfogadni semmi újat, semmi fejlődőt és nem akarja elismerni azt, hogy a haladó kor, az átalakult társadalmi körülmények valami mást kívánnak, valami olyat akarnak, ami az ő érzésükhöz közelebb áll, ami az ő haladó irányukkal megegyezik és azt támogatja. A másik csupa nagyratörő óriás. Ezek mindent mernek, semmitől sem riadnak vissza, mert a túlzott önértékelés és elbizakodott cinizmus széttör minden korlátot, hogy szabadon száguldhasson a legismertlenebb tájakon is. Ezek mindent tudnak és éppen ezért nem tudnak semmit. Ha festő kell: akkor festők, ha írót kívánunk: írnak, ha poétát akarunk: verselnek és hogy emellett mindenik

filozofus, azt talán nem is kell említenem. Azok az ifjak, akik az életnek egy komoly percét még nem érezték, akik a kötelesség érzését egyszerűen sutbavetik, azt szeretnék, ha a társadalmat a maguk formájára alakíthatnák. Felrugnak minden válláserkölcset, minden nemesebb érzést, kigúnyolják a szemérmeket és csakis az érzékiséget becsülik, csak az állatot keresik az emberben és kizárólag a testi élvezeteket magasztalják. Odaszegődnek kéretlenül ahhoz a csoporthoz, amely modern alapokon haladva reformálni kívánja az irodalmat és a művészeteket és amely komoly tudással fegyverezve indult meg útján, hogy az esztétikát a haladó kornak megfelelően fejlessze.

□ De ennek az ultramodern iránynak életet már nem jósolhatunk. Nagy lármával, erős tülekedéssel egy igen rövid ideig felszinen maradt, ma azonban már jelentkezik a visszahatás és a túlzásba vitt cinizmus nem hódít hiveket, hanem maguk a kezdeményezők is ijedten látják, hogy rozoga alkotmányuk léket kapott és veszedelmes sebességgel halad a mindent elfedő hullámsír mélyére.

□ A rombolás munkája nem sikerült, mert az erkölcsnek hatalmas vára nem rongálódott meg a rávetett bombáktól, de megsértette azokat, akik mindenáron pusztítani akartak.

□ A magyar kultura kiállotta a nehéz megpróbáltatást és amikor kultuszminiszterünk azt mondta, hogy a kultura nem nyom el, hanem fölemel, akkor egyben megmutatta azt az utat, amely nem a rombolókhöz, hanem az építőkhöz vezet.

